

[Bertel Dahlgaard.]

med, at han ikke kan vente nogen dybere hovedbøjning end den, der følger med en venlig og høflig hilsen. Jeg finder ikke nogen anledning til at bøje hovedet overfor det ærede medlems argumenter, for der var kun eet eneste argument, hvad der også er antydet fra anden side, nemlig at en regering ikke skulle kunne forelægge rigsdagen et valglovsforslag uden derved at komme til at krænke det foreliggende forslag, hvis det vedtoges. Det kan ikke være rigtigt; det er — hvad den højtærede udenrigsminister halvt indrømmede — en hårtrukken fortolkning. Der kan ikke være tale om, at en regering gennem forelæggelsen af et valglovsforslag får mulighed for at øve indflydelse på Danmarks statsretlige forhold. Det kan kun være en hårtrukken fortolkning, hvis man påstår noget sådant.

Jeg vil i det hele taget sige til det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg), at jeg søger slet ikke gennem den debat, der er rejst her i dag, at opnå nogen art af erkendelse fra de tre partiers side af, at man har handlet forkert. Jeg er klar over, at ikke ti vilde heste ville kunne trække de pågældende dertil, og derfor ville jeg aldrig spille min kostbare tid på noget sådant. Det, jeg tilstræber efter den handling, som vi altså har forskellig opfattelse af, er at få skabt øget klarhed over rigsdagens rettigheder, og jeg vil overordentlig gerne deltage i en udvalgsbehandling både om realiteten i denne sag og angående spørgsmålet om ordlyden.

Jeg vil gerne takke det ærede medlem hr. Rasting for de interessante betragtninger, det ærede medlem fremkom med, men jeg kan på forskellige punkter ikke give det ærede medlem ret. Jeg mener i det hele taget, at det ærede medlem i første del af sine betragtninger gjorde uret ved at tage sit udgangspunkt i grundlovens § 18, der jo overhovedet ikke er til forhandling. Der er ikke tale om, hvorvidt regeringen har begået direkte grundlovsbrud med hensyn til grundlovens § 18; hvis det var tilfældet, ville der jo blive tale om tiltale for rigsret. Det er slet ikke det, det drejer sig om. Det, man må erindre ved behandlingen af disse spørgsmål, hvilket jeg også tror det ærede medlem som juridisk professor vil give mig ret i, er, at regeringens pligt på dette område overfor rigsdagen går langt udover dette ikke at bryde grundlovens ord, og det, der bliver spørgsmålet her i denne forbindelse, er, hvor grænsen går for, hvad regeringen

kan gøre overfor rigsdagen, i dette tilfælde altså i udenrigspolitiske spørgsmål.

Der er en anden af det ærede medlems betragtninger, som jeg ikke tror kan holde, nemlig den betragtning, at den danske rigsdag gennem Atlantpagten på forhånd har givet sin godkendelse, idet den har anerkendt en ramme. Jeg kan ikke se, at det har nogen betydning for det, vi drøfter her i dag. Atlantpagten bevarede deltagernes og dermed også Danmarks suverænitet, idet man, som det siges i dens artikel 5, hver for sig i forståelse med de øvrige deltagerlande vil tage sådanne skridt, derunder anvendelse af væbnet magt, som af hver af dem anses for nødvendige. Deri ligger jo bevarelsen af det enkelte deltagerlands fulde suverænitet. Det er det, professor Max Sørensen giver udtryk for på en anden måde, idet han siger, at ved at tiltræde Atlantpagten har intet land fraskrevet sig sin ret til at rejse sådanne spørgsmål, og ingen af de deltagende regeringer har forpligtet sig til at stille sine væbnede styrker under fælles kommando.

Men det, der foreligger med enhedskommandoen, er, at den dag, den tiltrædes i sin fulde udstrækning, har man opgivet noget af Danmarks suverænitet, og det spørgsmål, der foreligger i dag, er spørgsmålet, om den danske rigsdag i denne forbindelse står lige så frit, efter at regeringen uden at gå til rigsdagen har givet sin principielle tilslutning. (*Udenrigsministeren* [Ole Bjørn Kraft]: Rigsdagen har godkendt det!). Nu siger udenrigsministeren, at rigsdagen har godkendt det. Det er heller ikke det, det drejer sig om, om rigsdagen bag efter har godkendt det. Det er sandsynligt, at den højtærede minister har ret i, at hvis man havde forelagt rigsdagen sagen på forhånd, ville det også være gået sådan, at rigsdagen ville have godkendt det — det tror jeg ville være sket — med de tre partiers tilslutning. Men det har intet med spørgsmålet om rigsdagens rettigheder at gøre. Jeg beklager meget, at den højtærede udenrigsminister ikke her som tidligere har været tilbøjelig til at våge nøje over de værdier, det drejer sig om.

I denne forbindelse kom det ærede medlem hr. Rasting derefter ind på spørgsmålet om det udenrigspolitiske nævns stilling. Det er rigtigt, som det ærede medlem nævnte det, at det var afdøde dr. P. Munch, der i så høj grad var interesseret i oprettelsen af det udenrigspolitiske nævn og gjorde så stort et arbejde derfor, men det udenrigspolitiske nævn kom her som i an-